

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Tdo/40/2019
Identifikačné číslo spisu: 6817010290
Dátum vydania rozhodnutia: 26.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Šimonová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6817010290.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Šimonovej a sudcov JUDr. Štefana Micháliku a JUDr. Martina Piovartsyho, v trestnej veci obvineného F. Q. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) a písm. b) Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 26. februára 2020 v Bratislave o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. novembra 2018, sp. zn. 3To/156/2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného F. Q. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Revúca zo 17. septembra 2018, sp. zn. 1T/73/2017, bol obvinený F. Q. uznaný za vinného zo spáchania v bode 1. obžaloby zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a) a písm. b) Tr. zák., v bode 2. obžaloby zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) a písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a) a § 139 ods. 1 písm. c) a § 127 ods. 5 Tr. zák. a v bode 3. obžaloby zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) a § 127 ods. 5 Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že

1. od konca mesiaca august roku 2015 (po 28. auguste 2015) do 8. januára 2017 v obci M., v okrese H., predovšetkým v rodinnom dome č. XXX, patriacom poškodenej B. S., nar. XX. X. XXXX, ale aj mimo neho a na ostatných miestach, hlavne po požití alkoholických nápojov, ale aj v čase, keď bol triezvy opakovane, vrieskal na poškodenú, svoju vtedajšiu družku, že „ju zabije“, vypisoval jej to aj formou sms správ, opakoval, že „zabije aj sám seba, ak s ním nebude žiť a opustí ho“ a presne

koncom mesiaca august roku 2015 (najskôr po 28. auguste 2015), v rodinnom dome poškodenej po tom, čo nesúhlasila, aby k nim prišli jeho deti, strčil ju na sedačku, začal ju škrtiť, a to až kým do izby neprišla jej dcéra W. T., nar. XX. Y. XXXX, pred ktorou na poškodenú kričal, že „Tvoja mama je kurva.“, čím jej spôsobil silné krvácanie zo stehov po operácii štítnej žľazy, ktoré si ošetrila sama bez

vyhľadania lekárskeho ošetrenia,

koncom roka 2015, v rodinnom dome poškodenej na ňu minimálne v dvoch až troch prípadoch vrieskal, nadával jej, že „ho chce rozdeliť s jeho deťmi, že je špina, zlá matka, horšia ako macocha“, vyhrážal sa, že „sa zabije a obesí“, zobral si aj opasky zo skrine a zatvoril sa do izby s tým, že sa ide obesíť a napísal aj listy na rozlúčku,

16. januára 2016, v rodinnom dome poškodenej, po tom ako táto vypla televízor hlavným vypínačom, strčil ju na posteľ a chcel ju udrieť päšťou, ale neurobil to, pričom jej povedal, že „ešte raz a zabije ju“, na čo napísala svojej matke list na rozlúčku, následne bez jeho vedomosti zo strachu pred ním odišla v neskorých večerných hodinách, z domu ku svojej kamarátke P. W. za pomoci N. X. a jeho bratranca do obce W., v okrese H., na čo ju obvinený telefonicky kontaktoval, pričom na telefonáty nereagovala, následne jej písal sms správy, s obsahom, „kde sa nachádza, že ak sa do hodiny neozve, vyhlási po nej pátranie“, na čo aj dal 17. januára 2016 podnet na Obvodnom oddelení PZ v Jelšave,

17. januára 2016 po zistení, že by sa poškodená mohla nachádzať u svojej kamarátky, na ceste z W. do M. skrížil cestu svojim vozidlom P. W., pristúpil k vozidlu, otvoril zadné dvere, kde sedela poškodená, vytiahol ju za kabát z vozidla P. W., kričal na ňu, „aby si presedla do jeho vozidla, čo si myslíš, kde bola“ a do vozidla obvineného nasadla zo strachu pred ním len za prítomnosti P. W. a jej syna Q. F., pričom obvinený aj počas cesty do M. na ňu kričal a ona plakala,

v marci roku 2016, v rodinnom dome poškodenej opakovane vykrikoval, že „sa zabije, že ju zabije a že bude mať na svedomí jeho deti“, následne ju aj naháňal na vozidle po obci M. a kričal, že „keď ju chyti, tak to neprežije“ a minimálne dvakrát ju nevpustil ani do jej domu,

19. marca 2016, v rodinnom dome poškodenej opäť po nej vykrikoval za prítomnosti jej dcéry W. T., búchal do steny päšťou, hodil po nej kvetináč a fľašu, následkom čoho dostala záchvat a bola privolaná RZP,

20. marca 2016, po tom ako jeho konanie v rodinnom dome poškodenej pokračovalo, zatelefonovala poškodená v čase o 13.49 h na telefónne číslo XXXX XXX XXX (Národná linka pre ženy zažívajúce násilie), pričom hovor trval celkom 1:11:37 h a po poučení odišla prespať s dcérou W. T. na bezpečné miesto, do hotela C. v H.,

na Veľkú noc v roku 2016 (od 25. marca 2016 do 28. marca 2016) v rodinnom dome poškodenej kričal na ňu a jej dcéru W. T., že „dá ju zatvoriť a jej dcéru do detského domova“, následne obe naháňal a do poškodenej sotil, pričom zo strachu pred ním v nočných hodinách utiekli k sesternici poškodenej L. Q. do bytovky v M. č. XXX,

31. júla 2016 čase okolo o 02.15 h., v obci L. M., v okrese H. napadol po požití alkoholických nápojov poškodenú tak, že jej vytrhol obe náušnice z uší, strčil ju k stene a ťahal ju popri stene za ruky na miesto, kde bola tma, a tam ju buchol o stenu a začal ju škrtiť a hovoril jej, že „mu robí hanbu“, na čo verbálne zasiahol F. C. s tým, čo jej robí, ktorého následne obvinený fyzicky napadol, následne poškodená utekala za obvineným na hlavnú cestu, kde do nej strčil, v dôsledku čoho padala a jej pád zastavilo zábradlie pri základnej škole, obvinený ju bil päšťami do rebier, do ruky a párkrát ju vyfackal, v dôsledku čoho utrpela pomliaždenie hrudníka vľavo, iné povrchové poranenie brucha, drieku a panvy, obojstranné pomliaždenie oblasti mandibuly vľavo, pomliaždenie iných a bližšie neurčených častí predkolenia vľavo, pomliaždenie členka vľavo, čo sú zranenia ľahké s dobou liečenia od 7 do 10 dní,

začiatkom októbra roku 2016, v rodinnom dome poškodenej kopal do dverí a vykrikoval po nej a jej dcére W. T., pričom poškodená privolala kamarátku P. W., odišla z domu pred Obvodné oddelenie PZ v Jelšave, odkiaľ zatelefonovala obvinenému, že „buď na neho podá trestné, alebo vypadne z jej domu, že to sa už nedá zvládnuť, čo s nimi robíš“, na čo jej odpísal sms správu, že „môže ísť domov, že on ju u nej nie je“,

od konca mesiaca október roku 2016 (po 24. októbri 2016), po tom čo obvineného matka poškodenej B. P. vyhodila z vyššie uvedeného rodinného domu až do 5. januára 2017 zaslal poškodenej veľké množstvo sms správ aj obsahovo bezvýznamných a otravných, v ktorých sa jej vyhráždal aj tým, že „ju zabije, že ublíži jej sesternici za to, že povedala jej mame, že sa u nej skrývali, keď ich vyhnal z domu" a zároveň jej vyčítal, že „za všetko môže ona, že odišla od neho, že ju obviní z krivej výpovede a že zariadi, aby išla sedieť", na ktoré mu aj odpovedala zo strachu, aby za ňou už nechodil,

v posledný vianočný deň v roku 2016, v byte obvineného na adrese M. č. XXX kričal na poškodenú, že „za čo chce peniaze, že všetko sám nezvládne", pristúpil k nej, priložil jej svoj prst k hlave a urobil „pif" a povedal, že „najprv pištoľou, ktorú si prinesie z práce zastrelí ju, a potom zastrelí aj seba a spolu odídu z tohto sveta, alebo budú žiť spolu na tomto svete, že iná možnosť nie je"

a 8. januára 2017, po tom, ako sa poškodená s ním odmietla stretnúť, tak sa prechádzal okolo rodinného domu poškodenej, bol aj vo dvore, z čoho mala strach a následne k nej okolo o 23.00 h. prišiel domov sused N. X. s tým, aby išla do bytu obvineného, že si drží pri krku nôž a keď nepríde, tak sa zabije a že už má nachystané aj rozlúčkové listy,

čím počas tohto obdobia poškodenej spôsobil vyššie uvedené zranenia, ktoré sa zhojili bez následkov, spustil v nej úzkostné a depresívne obranné mechanizmy, vrátane porúch spánku, zníženia sebavedomia, prežívania pocitov viny a zúženej záujmovej sféry a vyvolával v nej strach o život a zdravie svoje ako aj svojej dcéry W. T. a W. T. spôsobil akútne reakcie na stres a zvýšenú úzkosť a napätie a vyvolával strach,

2. v presne nezistenom dni v mesiaci september 2015 v čase okolo po 15.00 h., po incidente z konca mesiaca august roku 2015, kde ju fyzicky napadol, v rodinnom dome poškodenej si k nej na terase prisadol, pričom bol s ňou v tom čase pohádaný a povedal jej „a teraz sa rozhodni, buď budeme spolu tu alebo tam", čím myslel druhý svet, a ukázal jej služobnú zbraň, ktorú mal pod mikinou, do ktorej pred ňou vložil zásobník s nábojmi, čím v nej vzbudil obavu o svoj život a život jej dcéry W. T. a podvolila sa mu a viac mu neodporovala,

3. po napadnutí poškodenej na Dňoch obce L., teda niekedy po 31. júli 2016, v rodinnom dome poškodenej tejto povedal, aby v danej veci podala oznámenie na F. C. a nepravdivo vypovedala, lebo ak to neurobí a jeho prepustia z polície, tak ju zabije, v dôsledku čoho poškodená podala na F. C. 2. augusta 2016 na Obvodnom oddelení PZ v Plešivci oznámenie, v ktorom zo strachu pred obvineným neuviedla pravdivé skutočnosti.

Za to bol obvinenému F. Q. podľa § 208 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 41 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák., pri zistení poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. j) Tr. zák. a pri zistení priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. h) Tr. zák. uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 (ôsmich) rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. pre výkon trestu odňatia slobody ho súd zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. a § 78 ods. 1 Tr. zák. súd uložil obvinenému F. Q. ochranný dohľad na dobu 2 (dvoch) rokov. Podľa § 77 ods. 2 Tr. zák. uložil obvinenému aj povinnosť podľa § 51 ods. 4 písm. a) Tr. zák. spočívajúcu v príkaze nepribližovať sa k poškodenej B. S., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom M. č. XXX a maloletej W. S., nar. XX. Y. XXXX, trvale bytom M. č. XXX na vzdialenosť ako päť metrov a nezdržiavať sa v blízkosti ich obydli.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd poškodenú B. S., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom M. č. XXX s nárokom na náhradu škody - na nemajetkovú ujmu odkázal na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie prokurátor Okresnej prokuratúry Revúca (ďalej len „prokurátor") i obvinený F. Q.. Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol uznesením z 28. novembra 2018, sp. zn.

3To/156/2018, tak, že napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Tr. por. zrušil vo výroku, ktorým bolo obvinenému uložené ochranné opatrenie - ochranný dohľad ako aj vo výroku, ktorým bolo uložené obvinenému obmedzenie v zmysle nepribližovať sa k poškodenej a k jej dcére na vzdialenosť menšiu ako 5 m, resp. k jej obydliu, a podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného F. Q. zamietol.

Obvinený F. Q. podal prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie proti naposledy zmienenému rozhodnutiu odvolacieho súdu z 28. novembra 2018, sp. zn. 3To/156/2018. Ako dovolacie dôvody obvinený uplatnil tie podľa § 371 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. e), písm. g), písm. i) a písm. l) Tr. por.

V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. b) Tr. por. obvinený F. Q. namietal, že súd prvého stupňa rozhodol v nezákonnom zložení. Predseda senátu JUDr. Marián Török prestal byť zákonným sudcom, keď bolo obvinenému oznámené, že zákonnou sudkyňou v jeho veci sa stala sudkyňa JUDr. Mária Králiková. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. uviedol, pokiaľ sa akékoľvek rozhodnutie riadne neodôvodní, dochádza tým k podstatnému porušeniu práva na obhajobu, keďže sa voči všeobecným tvrdeniam nie je možné brániť. Rovnako je porušením práva na obhajobu, ak súd vykonáva a vyhodnocuje dôkazy len jedným smerom. Za mimoriadne závažné porušenie práva na obhajobu považoval fakt, že mu súdy oboch stupňov odopreli možnosť nazrieť do trestného spisu. Čo sa týka dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. obvinený tvrdil, že predseda senátu JUDr. Marián Török, ktorý konal v jeho veci na prvom stupni, mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania pre pomer k poškodenej B. S., ktorej mama B. P. bola členkou senátu 1T ako prísediaca a v tejto veci vystupovala ako svedkyňa. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. obvinený mal za to, že rozhodnutia súdov oboch stupňov sú založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Odkázal na dôvody z podaného odvolania. Dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. sa obvinený domáhal predovšetkým na tom podklade, že s poškodenou B. S. nebol v takom vzťahu, aby spĺňal požiadavku špeciálneho subjektu. To platí aj o maloletej W.. Záverom obvinený uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. l) Tr. por., pretože podľa jeho názoru bol skutok posúdený ako trestný čin, hoci ním nebol.

Obvinený F. Q. preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že v danej veci došlo k porušeniu zákona v jeho neprospech, aby uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. novembra 2018, sp. zn. 3To/156/2018, podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. zrušil vo výroku, ktorým ním podané odvolanie zamietol a aby postupom podľa § 388 ods. 1 Tr. por. tomuto súdu vec vrátil na nové prerokovanie v potrebnom rozsahu a na nové rozhodnutie.

K podanému dovolaniu sa prokurátor vyjadril v tom smere, že obvinený neuviedol konkrétne námietky a odôvodnenie odvolacieho súdu považuje za dostatočné, úplné a zrozumiteľné. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie obvineného F. Q. v zmysle § 382 písm. c) Tr. por. odmietol, keďže nie je dôvodné.

Poškodená B. S. sa k dovolaniu vyjadrila, že s ním nesúhlasí. Je toho názoru, že v rámci trestného konania boli vykonané všetky potrebné úkony pre objektívne posúdenie, zhodnotenie a vyhodnotenie trestného činu, ktorého sa dopustil obvinený F. Q.. Podané dovolanie je účelové. Nebol splnený ani jeden dôvod na podanie dovolania. Jednoznačne sa preukázalo, že F. Q. sa predmetného skutku dopustil. Ku vyjadreniu prokurátora aj poškodenej podal obvinený stanovisko a to s tým, že sa nestotožňuje s názormi uvedenými poškodenou a rozporoval mienku prokurátora hlavne v súvislosti s porušením práva na obhajobu. Trvá na tom, že podané dovolanie je dôvodné, a preto mu navrhol vyhovieť.

Prokurátor reagoval na stanovisko obvineného ku jeho vyjadreniu už len podaním, kde uviedol, že nepodáva žiadne vyjadrenie, len zotrváva na tom, aby dovolací súd dovolanie obvineného v zmysle § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Najvyšší súd ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému

rozhodnutiu (§368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por. a § 566 ods. 3 Tr. por.), osobou oprávnenou na jeho podanie (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Tr. por.), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods.1 Tr. por.).

Najvyšší súd následne na neverejnom zasadnutí podľa § 381 Tr. por. zistil, že podané dovolanie nie je dôvodné a podľa § 382 písm. c) Tr. por. ho odmietol, keďže je zrejmé, že dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. e), písm. g), písm. i) a písm. j) Tr. por. nie sú splnené.

Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Teda zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por.

Z toho potom vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Tr. por. nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 Tr. por. a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Tr. por., alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Tr. por. bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnemu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Tr. por., ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por., dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu zo 16. augusta 2011, sp. zn. 2 Tdo 30/2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Najvyšší súd na tomto mieste dáva do pozornosti prvú vetu ustanovenia § 371 ods. 4 Tr. por., podľa ktorého dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti. Dovolací súd v súlade so zmieneným ustanovením nereflektoval na dovolacie námietky, ktoré obvinený nenamietal najneskôr v konaní pred Krajským súdom v Banskej Bystrici.

Pokiaľ ide o uplatnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b) Tr. por. v zmysle ktorého dovolanie

možno podať, ak súd rozhodol v nezákonom zložení, najvyšší súd uvádza, že s námietkou dovolateľa sa nemožno stotožniť. V danej veci súd prvého stupňa rozhodol v zákonom zložení. Krajský súd v Banskej Bystrici sa navyše v odôvodnení svojho uznesenia z 28. novembra 2018, sp. zn. 3To/156/2018, touto otázkou už zaoberal a podrobne sa s ňou vysporiadal.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b) Tr. por. tak nie je splnený.

V zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Dovolací súd v prvom rade pripomína, že podľa § 371 ods. 7 Tr. por. dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné. Dovolacím námietkam, ktoré smerujú len k nedostatočnému alebo procesnej strane sa nekomfortne javiacemu odôvodneniu preto najvyšší súd nebude venovať ďalšiu pozornosť.

Vo všeobecnosti k dovolaciemu dôvodu ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. najvyšší súd poukazuje na to, že právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu a je potrebné ho chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu.

Tento dôvod môže byť naplnený len v takom prípade, ak zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné (teda nie akékoľvek, resp. nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu zakladá daný dovolací dôvod). V danej spojitosti najvyšší súd zdôrazňuje, že pod zásadným porušením práva na obhajobu možno rozumieť stav, ak došlo v trestnom konaní k pochybeniu, ktoré malo, resp. mohlo mať vplyv na konečný výsledok tohto konania.

Pri posudzovaní, či bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne okolnosti prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako i vo vzájomných súvislostiach.

Konkrétne ku dovolacím námietkam, ktoré obvinený subsumoval pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., týkajúcich sa nevykonania dôkazov navrhovaných obvineným, najvyšší súd konštatuje, že hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstavám obvineného, nepredstavuje porušenie jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Jedná sa o skrytú formu vyjadrenia záujmu obvineného, aby boli vykonané dôkazy vyhodnotené v jeho prospech.

Nie je možné úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. na podklade toho, že sa návrhom na vykonanie dôkazu nevyhovelo. Za porušenie práva na obhajobu nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. Ak by záver súdu o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. Najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy aj ich hodnotenie súdmi nižších stupňov. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, upravovať, alebo meniť iba súd odvolací (§ 322 ods. 3, § 326 ods. 5 Tr. por.).

Ak by však aj podľa citovaných kritérií išlo o porušenie práva na obhajobu, bolo by potrebné posúdiť, či toto právo bolo porušené zásadným spôsobom v závislosti na tom, či by porušenie práva na obhajobu mohlo vyvolať odlišné rozhodnutie vo veci samej.

Zo spisu je zrejmé, že obvinený mal pred súdom možnosť navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, čo napokon aj využil a o týchto návrhoch súdy aj zákonným spôsobom rozhodli. Obhajca zodpovedne zabezpečoval obhajobné práva dovolateľa. Všetky ostatné práva, ktoré sú vyjadrením práva na obhajobu a podmienky na spoľahlivé zistenie objektívnej pravdy boli v predmetnej veci riadne zabezpečené. Ďalšie námietky uvedené obvineným sú takého charakteru, že neboli dostatočne konkrétne, ale v zmysle zmieneného je o nich možné aj napriek tomu povedať, že právo na obhajobu nimi zásadným spôsobom porušené nebolo a dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. zjavne nenaplnili.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. teda nie je splnený.

Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. dovolanie možno podať, ak vo veci konal, alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

V danej veci rozhodol v prvom stupni Okresný súd Revúca v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Töröka a členov senátu JUDr. Jána Vojtku a Ľuboslava Kučeráka. Matka poškodenej B. S. vystupovala ako svedok a je zrejmé, že nerozhodovala ako prísediaci. Predseda senátu JUDr. Marián Török nemal tak byť prečo vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania. Na to by automaticky nebol dôvod, aj keď B. S. rozhodovala ako prísediacia v senáte 1T v iných konaniach.

Ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. nie je splnený.

Pokiaľ ide o uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu je potrebné poznamenať, že ho možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Pokiaľ ide o porušenie zákona, v tejto súvislosti najvyšší súd už stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že také porušenie by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť úspešným dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. len vtedy, ak mal, resp. má negatívny materiálny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. K porušeniu práva na spravodlivý proces by pritom mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje.

Proces dokazovania (a to nielen z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania), je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých vo veci vykonaných dôkazov dochádza k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Zákon pritom neurčuje a ani nemôže určiť konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo vychádzať v konkrétnom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov, prípadne ich vzájomnej súvislosti. Jediným všeobecným pravidlom určujúcim rozsah dokazovania je zásada vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por., podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Zásada voľného hodnotenia dôkazov, vybudovaná na vnútornom presvedčení orgánov činných v trestnom konaní a súdu znamená teda myšlienkovú činnosť, ktorá vytvára pre súd možnosť dostatočného priestoru v rámci vlastnej úvahy k tomu, aby sám určil rozsah dokazovania a vykonal prípadnú selekciu navrhovaných dôkazov procesnými stranami v obsahovom kontexte významu navrhovaných dôkazov niektorou z procesných strán v porovnaní s množstvom, kvalitou a závažnosťou tých dôkazov, ktoré už boli vo veci vykonané.

Najvyšší súd ustálil, že na zistenie skutkového stavu v tejto veci boli súdom všetky dôkazy vykonané zákonným spôsobom a zároveň v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. náležite vyhodnotené. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 28. novembra 2018, sp. zn. 3To/156/2018, správne rozhodol aj vo vzťahu ku dôkazom, ktoré podľa obvineného nemali byť vykonané zákonným spôsobom, a to tak, že odvolanie obvineného F. Q. zamietol.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. tak nie je splnený.

Čo sa týka dovolacieho dôvodu § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Ako z uvedeného ustanovenia, tak aj z inštitútu dovolania je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojinštančné. Dovolací súd je teda viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie. Rovnako nie je oprávnený ani posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je potrebné taktiež uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Tr. por.). Povedané inými slovami, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní - vid' § 379 ods. 2 Tr. por.). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd (v zmysle druhej vety § 317 ods. 1 Tr. por. však nie obligatórne). Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Z kontextu vyššie uvedeného je potom zrejmé, že tvrdenia obvineného F. Q., ktoré smerovali len k nesprávnosti a neúplnosti skutkových zistení, rozsahu dokazovania a hodnoteniu dôkazov, stoja zjavne mimo uplatnený dovolací dôvod § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. ako i akéhokoľvek iného uplatniteľného dovolacieho dôvodu, a preto sa nimi nie je ani potrebné bližšie zaoberať.

Pokiaľ ide o právne posúdenie konania obvineného, najvyšší súd uvádza, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s právnou kvalifikáciou vykonanou súdmi nižšieho stupňa.

Vo všeobecnosti sa žiada podotknúť, že podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje potom naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Dovolací súd pritom opätovne zdôrazňuje, že konanie F. Q. bolo subsumované pod správne skutkové podstaty. To platí aj o použití ustanovenia § 139 ods. 1 písm. c) Tr. zák. o chránenej osobe a ustanovenia § 127 ods. 5 Tr. zák. o blízkej osobe.

V konečnom dôsledku ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. nie je splnený.

Dovolanie možno podať podľa § 371 ods. 1 písm. l) Tr. por., ak odvolací súd zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1, hoci na to neboli splnené zákonné dôvody, alebo zobral na vedomie späťvzatie odvolania obhajcom alebo osobou uvedenou v § 308 ods. 2 napriek tomu, že obvinený nedal výslovný súhlas na späťvzatie odvolania.

Vo vzťahu ku tomuto dovolaciemu dôvodu je jednak zrejmé, že obvinený vôbec neuviedol konkrétne námietky a tiež je v zmysle dikcie citovaného ustanovenia jasné, kedy sa možno dovolávať naplnenia predmetného dôvodu, čo však obvinený vo svojom dovolaní nezohľadnil a tento dovolací dôvod len označil. Dovolací súd sa preto s označenou dovolacou námietkou stojacou zjavne mimo uplatnený dovolací dôvod nebude inak vysporiadavať.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. nie je splnený.

S poukazom na vyššie uvedené najvyšší súd rozhodol tak, ako je vyjadrené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.